

Hvězdárna v Rokycanech
Voldušská 721
Rokycany
337 11

telefon: 371722622
e-mail: hvezdarna@hvr.cz
www stránky: <http://hvr.cz>

Program ZÁŘÍ 2011

Věda v ulicích:

V Plzni (před Muzeem) se **16. a 17. září 2011** uskuteční akce **Věda v ulicích**. Akce je určena široké veřejnosti, která bude mít možnost shlédnout expozice a seznámit se s prací Hvězdárny v Rokycanech, Hvězdárny a planetária Plzeň a západočeské pobočky ČAS. Za jasného počasí bude program doplněn o pozorování Slunce.

Začátek programu v 10 hodin.

Noc vědců:

V Rokycanech se v noci z **23. na 24. září 2011** uskuteční v rámci celoevropského projektu tzv. **Noc vědců**. Akce je určena široké veřejnosti, která bude mít možnost na hvězdárně shlédnout připravené výstavy, vyslechnout si přednášku a seznámit se s prací Hvězdárny v Rokycanech. Za jasného počasí bude probíhat i pozorování noční oblohy.

Začátek programu v 18 hodin na Hvězdárně v Rokycanech

Pozorovací čtvrtky:

pozorování pro veřejnost. Za jasného nebe sledování zajímavých objektů na večerní obloze (na začátku měsíce dorůstající Měsíc, na noční obloze planeta Jupiter). Při nepříznivém počasí možnost prohlídky výstavy a informace o zajímavých astronomických událostech roku 2011.

Začátek programu každý čtvrtek ve 20 hodin.

Pozorování sluneční fotosféry a chromosféry:

Za jasného počasí pozorování Slunce menšími dalekohledy. Za nepříznivých povětrnostních podmínek prohlídka hvězdárny a seznámení se s její historií a současností.

Program možno uskutečnit Po až Čt v čase od 8 do 12 hod.

Programy pro školy:

Dle zvláštní nabídky na našich www stránkách. Je možno si zajistit termíny pro školní rok 2011/2012

Nutno dohodnout předem osobně, písemně či telefonicky.

Zvláštní nabídka:

Pro skupiny (10 návštěvníků a více) lze po dohodě zorganizovat večerní pozorování či besedy na dohodnutá témata i v jiných termínech, než je výše uvedená otvírací doba Hvězdárny v Rokycanech pro veřejnost.

Nutno dohodnout předem osobně, písemně či telefonicky.

Astronomický klub mladých astronomů:

V průběhu září je zahájen nábor zájemců do **Astronomického klubu** Hvězdárny v Rokycanech.

Astronomický klub:

První pracovní čtvrtek v měsíci (tedy **1. září 2010**) se uskuteční na **Hvězdárně v Rokycanech** podvečerní setkání zájemců o astronomii s tematikou aktuálních informací o obloze nadcházejícího období. Účastníci budou mít možnost zeptat se na otázky z astronomie, které je zajímají, případně se pochlubit svými pozorovatelskými úspěchy atp.

Začátek od 19:00 hod.

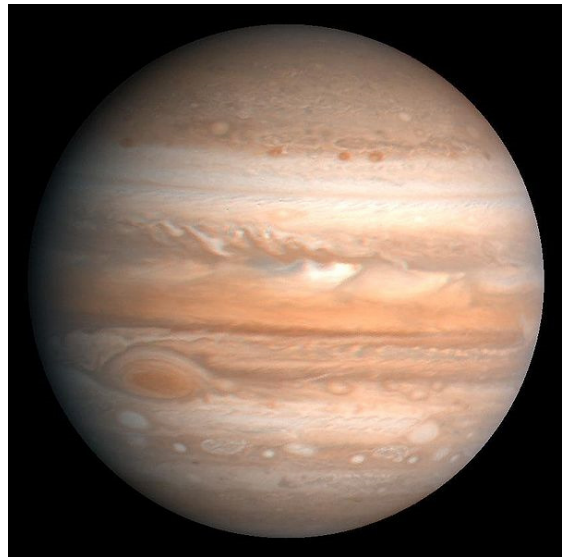
Setkání ZARok:

Setkání pozorovatelů zákrytů hvězd tělesy sluneční soustavy v Rokycanech se uskuteční na **Hvězdárně v Rokycanech** ve dnech **9. až 11. září 2011.**

Vstupné: 15,- Kč
členové ČAS a skupiny Pegas zdarma

JUPITER

přichází

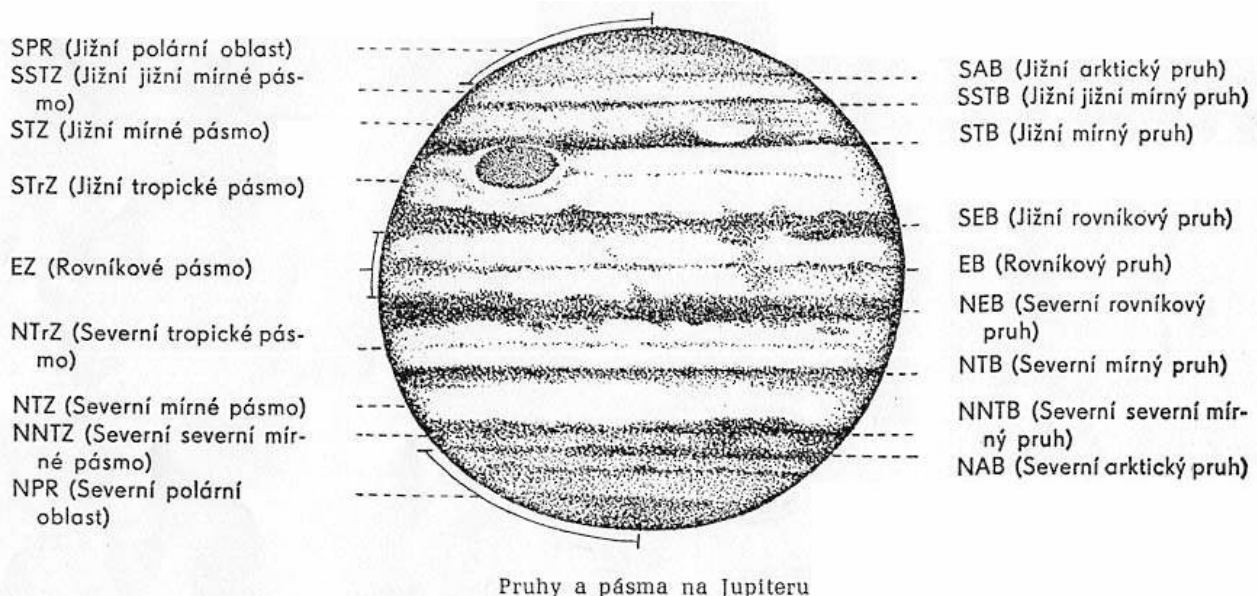
Noční oblohu definitivně opustila planeta Saturn, která stále více rozevívá svůj typický prstenec, který nám však předvede až zase na jaře příštího roku. Její místo však na obloze „zaplnil“ druhý obr – největší planeta sluneční soustavy - Jupiter.

Na noční obloze se bude stále výrazněji prosazovat největší planeta sluneční soustavy Jupiter. V polovině letních prázdnin kotouček planety vystupoval nad obzor až po půlnoci a výše na oblohu se dostával až před svítáním. S postupem času se ale situace průběžně zlepšuje a na konci prázdnin a během podzimu bude Jupiter vládnout nebi již od soumraku.

Přestože k opozici planety se Sluncem dojde až 29. října 2011 neznámá to, že je nutné čekat s jejím pozorováním právě až na toto datum. Příznivé podmínky pro sledování obří planety začínají minimálně právě již od září a budou pokračovat i v průběhu celého podzimu a následující zimy. Nespornou výhodou letošní opozice pro pozorovatele na severní polokouli je vysoká deklinace Jupitera. Proto je tentokrát možné sledovat planetu prakticky od okamžiku, kdy se dostane dostatečně vysoko nad obzor až do svítání. Toto nejpříznivější období pak končí polovinou listopadu, kdy se ale Jupiter přesune na večerní oblohu.

I v čase opozice, respektive největšího přiblížení k Zemi (27. 10. 2011) se Jupiter nachází ve vzdálenosti větší než 600 milionů km (3,97 AU). I přesto jeho zdánlivý průměr na obloze činí 46,4“. Kotouček planety bude zářit s jasností -2,9 mag. Při pozorování na temné obloze nerušené světelným znečištěním obzvláště výrazně vynikne jeho záře na pozadí nepříliš jasných hvězd jižní části souhvězdí Berana, kudy bude retrográdním pohybem couvat oblohou od konce srpna až do samého závěru roku.

Zážitek ze sledování obří planety a jejího okolí nám samozřejmě umocní pohled dalekohledem. I při malém zvětšení rozeznáme čtyři velké Galileovské měsíce: Io, Europa, Ganymedes a Callisto, které neustále mění svoje pozice vůči vlastní planetě. Občas některý z nich zmizí za jejím kotoučkem nebo se naopak promítá přímo na něj. Poskytují nám tak příležitost pozorovat (již ale pouze při větším zvětšení) zajímavé zákryty a zatmění. Bezespory je to jedno z

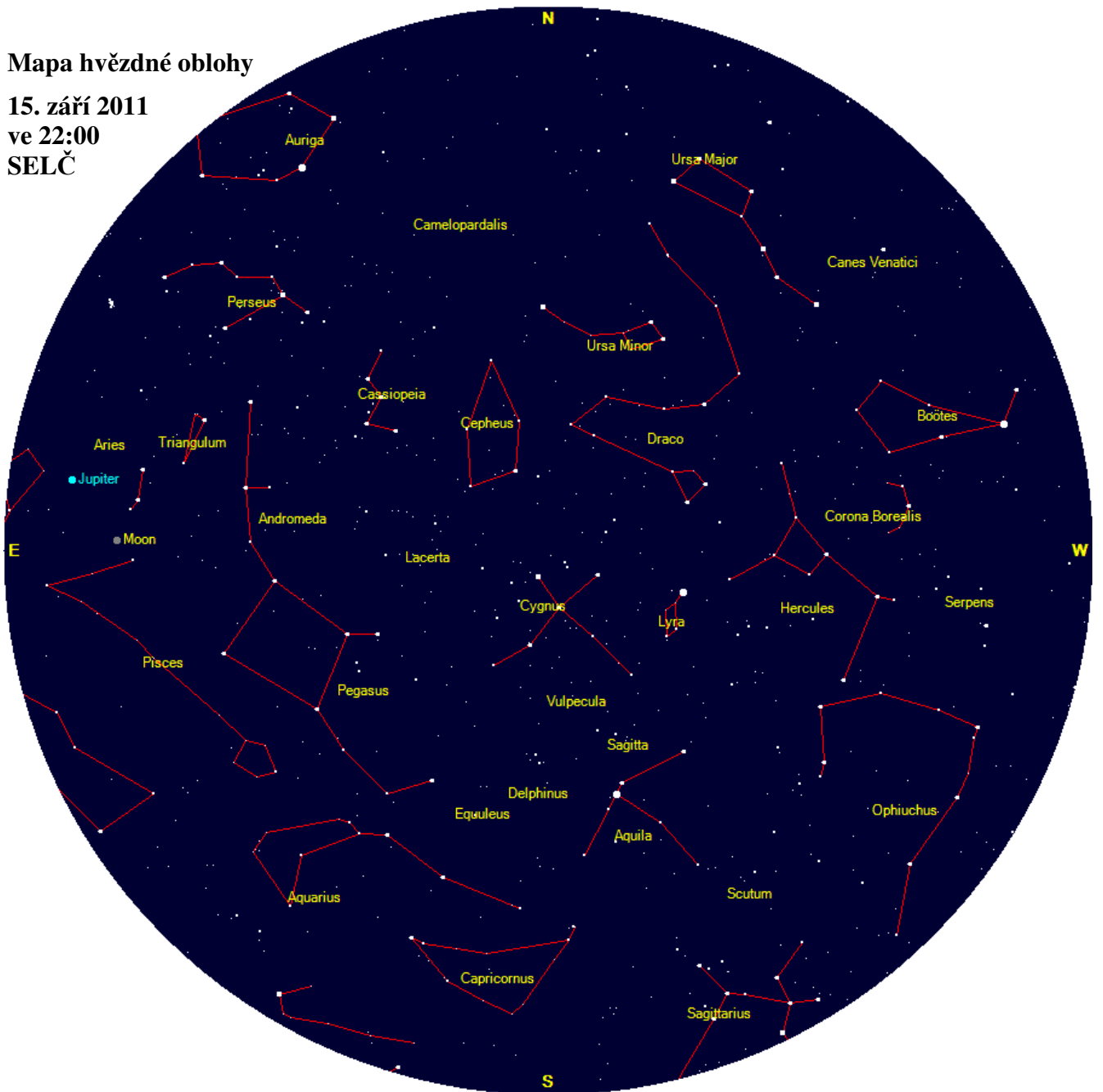
nejdynamičtějších představení, které nám obloha vůbec nabízí.

Ale měsíce planety nejsou jediným proměnlivým prvkem tohoto bezespory fascinujícího systému. I vlastní atmosféra Jupitera je velice dynamická. K tomuto dojmu přispívá především neuvěřitelně rychlá rotace planety, která se kolem své osy otočí jednou za pouhých deset hodin (je nutno si uvědomit, že průměr Jupitera je desetinásobkem průměru Země). Rotace planety navíc není ve všech oblastech stejně rychlá. Nedíváme se totiž na pevný povrch, ale pouze na nejvyšší vrstvy oblaků. A právě diferenciální rotace jednotlivých charakteristických pásů vede k výrazným změnám vzhledu kotoučku.

Planeta Jupiter jistě stojí za pozornost a v nadcházejícím období k jejímu pozorování dostaneme ty nejlepší podmínky z celého letošního roku.

Mapa hvězdné oblohy

15. září 2011
ve 22:00
SELČ

Fáze Měsíce v září 2011

				1	2	3	4
							První č.: 17:40
5	6	7	8	9	10	11	
Úplněk: 9:27							
12	13	14	15	16	17	18	
Posl. č.: 13:40							
19	20	21	22	23	24	25	
Nov: 11:09							
26	27	28	29	30			